

Економіка АПК

Міжнародний науково-виробничий журнал

12' 2021 (326)

ЗМІСТ

❖ Колонка головного редактора	
<i>Продовольча безпека в сучасному вимірі</i>	5
❖ Економіка агропромислового виробництва	
<i>Пугачов М. І., Пугачов В. М. Сучасні виклики продовольчого забезпечення країни</i>	6
❖ Розвиток сільських територій і соціальна сфера села	
<i>Бутко М. П., Колоша В. П., Мурашко М. І., Рассказов О. І. Інституціональні критерії впливу сучасних агроформувань України на рівень розвитку сільських територій</i>	15
❖ Інноваційна діяльність та інтелектуальний капітал	
<i>Горбатюк О. В. Індикативна оцінка результативності інноваційного розвитку підприємництва в аграрному секторі економіки</i>	26
❖ Проблеми економічної теорії	
<i>Міненко М. А., Піддубний В. А. Організація, організування, адміністрування</i>	33
<i>Беженар І. М., Мамчур В. А., Малік Л. М., Германюк Н. В., Демченко О. В. Теорія сутності дефініції «сільські території»</i>	45
❖ Зарубіжний досвід розвитку аграрного виробництва	
<i>Кошкалда І. В., Ряснянська А. М., Руденко С. В. Розвиток біоорієнтованої економіки: досвід Європейського Союзу</i>	55
❖ Наукова дискусія	
<i>Лопатинський Ю. М., Кобеля З. І., Галицький А. Е. Структурно-функціональні засади розвитку підприємництва на сільських територіях</i>	65

Кирилов Ю. Є., Ігнатенко М. М., Грановська В. Г. Соціально-економічні чинники академічної мобільності у формуванні конкурентоспроможності представників науково-освітньої спільноти..... 73

❖ Критика і бібліографія

Шпикуляк О. Г. Розвиток теорії та методології визначення економічної ефективності застосування інновацій у сфері охорони й раціонального використання ґрунтів (рецензія на монографію «Науково-методологічні засади визначення економічної ефективності застосування інновацій у сфері охорони й раціонального використання ґрунтових ресурсів», Кучер А. В., Улько Є. М., Анісімова О. В.)..... 81

Зміст журналу за 2021 рік..... 84

Журнал включено до Переліку наукових фахових видань України (Категорія «Б») з економічних наук (наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019 р.).

Рекомендовано до друку редакційною колегією Міжнародного науково-виробничого журналу «Економіка АПК» (протокол № 12 від 14.12.2021 р.) та вченою радою Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки» (протокол № 12 від 14.12.2021 р.).
Підписано до друку: 24.12.2021 р.

Усі права застережені. Тексти статей, таблиці, графічний матеріал, формули захищені законом про авторські права. Передруки і переклади статей дозволяються за згодою авторів і редакції Міжнародного науково-виробничого журналу «Економіка АПК». Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен, географічних назв, назв підприємств, організацій, установ та іншої інформації несуть автори статей. Висловлені у надрукованих статтях думки можуть не збігатися з точкою зору редакційної колегії і не покладають на неї ніяких зобов'язань.

Формат 60x84/8. Папір офсетний.
Друк офсетний. Ум. друк. арк. 11,25.
Тираж 115 прим.
Зам. № .

Видання та друк - Національний науковий центр
„Інститут аграрної економіки”
03127, м. Київ, вул. Героїв Оборони, 10.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 2065 від 18.01.2005 р.

Поддубный Владимир Антонович – доктор технических наук, профессор, член-корреспондент НААН, профессор кафедры технологии и организации ресторанного хозяйства, Государственный торгово-экономический университет / Киевский национальный торгово-экономический университет (02156, г. Киев, ул. Киото, 19)
E-mail: profpod@ukr.net
ORCID iD <https://orcid.org/0000-0002-1497-7133>

Стаття надійшла до редакції 19.11.2021 р.

Фахове рецензування: 08.12.2021 р.

Бібліографічний опис для цитування:

Міненко М. А., Піддубний В. А. Організація, організування, адміністрування. *Економіка АПК*. 2021. № 12. С. 33 – 45. <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202112033>

Minenko, M.A. & Piddubnyi, V.A. (2021). Orhanizatsiia, orhanizuvannia, administruvannia [Organization, organizing, administration]. *Ekonomika APK*, 12, pp. 33 – 45 [In Ukrainian]. <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202112033>

*

УДК 330.1

JEL Classification: R1; R2

DOI: <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202112045>

І. М. БЕЖЕНАР, кандидатка економічних наук
В. А. МАМЧУР, доктор економічних наук
Л. М. МАЛІК, кандидатка економічних наук,
старша наукова співробітниця
Н. В. ГЕРМАНЮК, кандидатка економічних наук
О. В. ДЕМЧЕНКО

Теорія сутності дефініції «сільські території»*

Мета статті – поглибити теоретичні та обґрунтувати методологічні положення щодо визначення поняття «сільські території».

Методика дослідження. Використано загальнонаукові й спеціальні методи, зокрема: теоретичного узагальнення та діалектичного пізнання процесів і явищ (при уточненні категоріально-понятійного апарату); монографічний (аналіз еволюції наукових здобутків стосовно визначення і трактування категорії «сільські території»), абстрактно-логічний (формулювання висновків); порівняльного аналізу (визначено основні підходи відносно тлумачення економічного поняття з адміністративного, ресурсного, системного, територіального погляду; емпіричний (щодо комплексної оцінки визначень).

Результати дослідження. Обґрунтовано актуальність теоретичного дослідження сільських територій. Проаналізовано підходи різних авторів до тлумачення економічної категорії «сільські території», трансформації в економічних дослідженнях, виявлення закономірностей та соціально-економічної природи походження підходів до їх тлумачення, узагальнено результати досліджень щодо визначення даної дефініції. На базі аналізу виокремлено цілу низку науково-методичних підходів, у тому числі територіальний, просторовий, структурний, системний і багатокритеріальний, на основі яких сформульовано авторське визначення.

Елементи наукової новизни. Набули подальшого розвитку теоретичні положення щодо визначення «сільська територія». Сформульовано авторський погляд на сутність згаданого поняття та виділено його складові, за якими можна дати їх просторове й економічне визначення.

Практична значущість. Внесено пропозиції щодо трактування категорії «сільська територія». Результати дослідження можуть бути враховані при визначенні пріоритетних напрямів і перспектив розвитку окремих регіонів та сприятимуть розробці нових ефективних стратегій і програм, покликаних забезпечити формування економічного потенціалу сільських територій з метою розвитку їх інфраструктури та створення належних умов для самореалізації сільського населення. Табл.: 2. Бібліогр.: 30.

* Дослідження виконано в рамках науково-дослідної роботи відділу підприємництва, кооперації та агропромислового інтеграції Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки» за темою: «Теоретико-методологічні засади інституціоналізації підприємництва для забезпечення сталого розвитку сільських територій», 0121U108392; Етап 2021 року: «Поглиблення теоретико-методологічних основ інституційної політики і механізмів стимулювання підприємництва для забезпечення сталого розвитку сільських територій».

© І. М. Беженар, В. А. Мамчур, Л. М. Малік,
Н. В. Германюк, О. В. Демченко, 2021

Ключові слова: сільський розвиток; сільські території; децентралізація; стратегія; сільська місцевість; сільське населення; населений пункт; людський потенціал; сільське господарство; простір.

Беженар Інна Миколаївна – кандидатка економічних наук, старша наукова співробітниця відділу підприємництва, кооперації та агропромислової інтеграції, Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки» (03127, м. Київ, вул. Героїв Оборони, 10)

E-mail: Inna_Bezhenar@ukr.net

ORCID iD <https://orcid.org/0000-0002-4584-9062>

Мамчур Володимир Анатолійович – доктор економічних наук, заступник директора з науково-інноваційного забезпечення, Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки» (03127, м. Київ, вул. Героїв Оборони, 10)

E-mail: mamchur111@ukr.net

ORCID iD <https://orcid.org/0000-0003-1300-3633>

Малік Лариса Миколаївна – кандидатка економічних наук, старша наукова співробітниця, провідна наукова співробітниця відділу підприємництва, кооперації та агропромислової інтеграції, Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки» (03127, м. Київ, вул. Героїв Оборони, 10)

E-mail: larisa_malik@ukr.net

ORCID iD <https://orcid.org/0000-0001-6020-7335>

Германюк Наталія Володимирівна – кандидатка економічних наук, старша викладачка кафедри аграрного менеджменту і маркетингу, Вінницький національний аграрний університет (21000, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3)

E-mail: natagermanjuk@gmail.com

ORCID iD <https://orcid.org/0000-0001-9676-1127>

Демченко Олена Віталіївна – наукова співробітниця відділу підприємництва, кооперації та агропромислової інтеграції, Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки» (03127, м. Київ, вул. Героїв Оборони, 10)

E-mail: helrus@ukr.net

Постановка проблеми. Глобальні політичні виклики, процеси євроінтеграції й децентралізації в Україні стали пусковим механізмом для економічних перетворень розвитку сільських територій, які під час системної трансформації опинилися в кризовому соціально-економічному стані (скорочення зайнятості серед сільського населення, деградація соціальної сфери села, стрімке падіння чисельності населення, особливо у віддалених і малих селах), при якому знизився рівень добробуту та якості життя селян, незважаючи на багаті природні ресурси.

Такий розвиток передбачає відродження всіх сфер життєдіяльності села, і передусім аграрного сектору економіки, а головне – селянства.

Відповідно до міжнародних тенденцій економічні й соціальні зміни насамперед повинні відповідати сталому розвитку та задоволенню суспільних потреб. Сталий розвиток сільських територій у свою чергу передбачає системну збалансовану єдність наступних компонент життя села: господарської, соціальної та екологічної, тобто охорони навколишнього середовища (табл. 1).

1. Розвиток сільських територій відповідно до угоди з Європейським Союзом

Економічна сфера	Соціальна сфера	Екологічна сфера
• запровадження інновацій в сільському, лісовому і рибному господарствах та на сільських територіях; • фінансову підтримку виробників у районах із несприятливими природно-кліматичними умовами (наприклад, у гірських); • розвиток у сільській місцевості несільськогосподарських видів діяльності; • підсилення малих ферм, їхніх кооперативів та молодих фермерів; • відшкодування збитків, завданих стихійними лихами; • надання податкових преференцій фермерам, які розвивають сільські території	• інвестиції в інфраструктуру сільських територій; • розвиток сільського зеленого туризму; • інвестиції в освіту; • розвиток дорадчих програм та консультаційних послуг; • надання сільським жителям інформації про фінансові можливості програм розвитку сільських громад; • реалізацію програм підтримки і примноження культурної спадщини	• розвиток програм раціонального використання природних ресурсів; • перехід до органічного сільського господарства; • заохочення фермерів до екологізації їхньої діяльності та дотримання принципів сільськогосподарських доброзесних практик; • управління модернізацією сільських ландшафтів; • збереження біорізноманіття

Джерело: Сформовано авторами.

Функціонування сільських територій на засадах сталого розвитку є принциповою умовою, прописаною в європейських інституціях та нормативно-правових документах України.

Угода про асоціацію України з Європейським Союзом передбачає розвиток сільських територій, зокрема таких складових: сприяння взаємному розумінню політик розвитку

сільських територій; обмін новими й успішними знаннями та практиками щодо механізмів підтримки політики розвитку сільських територій для сприяння економічному добробуту сільських громад. Тому мета адміністративної реформи в Україні була направлена на забезпечення сталого розвитку територіальних громад і сільських територій. Адже лише самоврядні й незалежні місцеві громади найбільше зацікавлені у розвитку власних сільських територій, життєзабезпеченні населення, що тут проживає, підвищенні якості життя, створенні задовільних умов для проживання й самореалізації, у раціональному використанні природних ресурсів, вирішенні екологічних проблем і т.п. Також пріоритетним напрямом розвитку сільських територій виступає сільськогосподарська кооперація, яка допомагає зменшити витрати та збільшувати доходи селян, шляхом вироблення конкурентоспроможної продукції, можливостями контролювати якість останньої та збувати її за вищими цінами великими партіями.

Наразі в Україні відчутні деструктивні зміни, розбалансованість та диспропорційність. Відбувається погіршення стану природних ресурсів й екологічної ситуації, прийшли в занепад інженерна та соціальна інфраструктури, система соціальних послуг (медицина, культура, дошкільна освіта) та сфера побуту, знижується людський потенціал, поширені безробіття й бідність, що стимулює трудову міграцію та від'їзд молоді із села. Спостерігається тенденція до перевищення чисельності старіючого населення над працездатним на селі, вимирання сіл, зниження тривалості життя. Середня тривалість життя становить: для чоловіків у середньому

68 років, жінок – 72 роки. Водночас у Європейському Союзі цей показник досягає 77 років (чоловіки) і 83 роки (жінки). Тобто тривалість життя перевищує пенсійний поріг. За коефіцієнтом смертності Україна посідає 18 позицію у світі разом із Росією, Білоруссю та деякими країнами Африки.

Тому вирішення питань сільського розвитку залежить від чітко встановлених цілей і завдань та їх поетапного виконання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Як значний слід вказати внесок у дослідження проблем розвитку сільських територій відомих вітчизняних вчених, серед яких: М. Й. Малік [9], О. І. Павлов [13],

І. В. Прокопа [21], М. П. Талавиря [26], О. Г. Шпикуляк і О. М. Саковська [3], В. В. Юрчишин [30] та ін. Певними напрацюваннями відзначаються також праці багатьох молодих науковців.

Незважаючи на вагомі здобутки вітчизняних і зарубіжних учених-економістів, залишаються недостатньо дослідженими питання теоретико-методологічних аспектів розвитку сільських територій.

Мета статті – поглибити теоретичні та обґрунтувати методологічні положення щодо визначення поняття «сільські території».

Виклад основних результатів дослідження. Місце проживання і діяльності людей називають населеним пунктом (поселенням). Розрізняють два типи населених пунктів – міські і сільські. На 1.01.2021 р. кількість сільських населених пунктів становила 28 372 од. Відповідно до Закону України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність» сільська місцевість – це територія, що знаходяться за межами міст і є переважно зонами сільськогосподарського виробництва та сільської забудови.

За А. Мазуром, сільські території включають у себе: населення, сільськогосподарські та інші угіддя поза межами сільських поселень, органи самоврядування та громадянські організації [8]. Сільська територія являє собою організаційно-територіальну одиницю самоврядування, об'єкт самоуправління, визначає роль і значення територіальної громади, тобто це водночас елемент територіальної організації, системи розселення, соціальної організації суспільства. Розвиток аграрного сектору економіки тісно пов'язаний з вирішенням складних соціально-економічних проблем села.

Нині основний принцип ведення агробізнесу великими корпораціями полягає у наступному: концентрація великої кількості землі та орієнтація на експорт, що в аспекті виробництва можна вважати позитивним, адже існує здатність активніше запроваджувати нові технології. Проте, щодо розвитку сільських територій фактично виникають проблеми, оскільки доходи не залишаються на селі, кількість зайнятих людей у такому виробництві також зменшується, на подібних територіях не об'єднується інфраструктура. Тому для недопущення зникнення сіл і заохочення молоді лишатися на селі потрібно першочерговим виокремлювати розвиток сільської місцевості, а потім аграрного сектору, сприяти веденню

дрібнотоварного виробництва, тобто фермерам допомагати дотаціями з меншими відсотками по кредитах, спонукати до фермерства саме молодих людей.

Досліджуючи сільські території, О. Павлов визначає їх як складні просторові утворення, до яких доцільно застосувати системний підхід, який надає можливість виявити їх системні параметри [13]. Він відносить сільські території до складу більш глобальних утворень: біосфери, єдиної господарської системи країни та системи розселення. Також О. Павлов констатує, що: «Вони складаються з природних, соціальних, виробничо-господарських, політичних складових, які перебувають під управлінським впливом владних інститутів (територіальних громад, органів місцевого самоврядування, органів державної влади), бізнесових структур та громадських організацій. Усі структурні компоненти зазначеної системи перебувають у взаємозв'язку між собою, а також з елементами інших систем» [14].

Первісно термін «сільський» мав не поселенське, а галузеве значення, пов'язане з видом діяльності населення. Набагато пізніше за ним закріпилося значення всього того, що асоціюється з населеним пунктом, який утворився навколо ріллі. І хоча з часом господарські функції цих поселень значно розширилися, проте історично село пов'язано з веденням землеробства, сільського господарства, тому агровиробництво розглядається як складова частина сільського сектору. При цьому базовою у розумінні змісту поняття «територія», як зазначає М. Талавиря, виступає концепція просторової організації суспільства Р. Морилла [27]. Термін «сільська місцевість» доцільно використовувати відносно кожного окремого поселенського пункту - хутора, села, селища, але не сільських територій як їх сукупності.

Сільським територіям, на відміну від міських, притаманний руральний характер, оскільки господарська діяльність в їхніх межах відбувається у безпосередньому зв'язку з природним середовищем. Сільські території пов'язані, безумовно, з сільським господарством, аграрним сектором економіки, аграрною сферою, селом. Проте сільські території це передусім місце розвитку, що не обмежується агровиробництвом та життєдіяльністю сільського населення, локалізованою в певному географічному місці. Від людини, її культурно-освітнього рівня, професійної підготовки, навичок, вмотивованості, бажання та вміння працювати і господарювати залежить ефективність використання території, вважає Р. І. Магійович [7].

Сільські території включають село як тип поселення, вид соціально-виробничих, культурно-побутових, а іноді й адміністративних осередків, населення; сільськогосподарські та інші угіддя поза межами сільських поселень із розташованими на них виробничими об'єктами; органи самоврядування та громадські організації. Для сільських територій характерні такі специфічні просторові параметри, як площа, протяжність, компактність, конфігурація, географічне розташування, людність, щільність, кліматичні умови, особливості ландшафту, що відіграють певну роль у їх функціонуванні. Сільські території можна типізувати як природне, виробниче середовище, або середовище життєдіяльності в широкому розумінні. Це поняття значно ширше, ніж поняття поселенської чи адміністративно-територіальної субтериторії. Узагальнена характеристика сільських територіальних утворень виглядає як середовище виробництва і життєдіяльності сільського населення, локалізоване в певному географічному місці. Вчені сільські території та об'єкти, що до них входять, описують наступним чином (табл. 2).

2. Визначення дефініції «сільська територія»

Автор	Визначення
В. В. Юрчишин	«Сільська територія у сучасному розумінні являє собою складну і багатофункціональну природну, соціально-економічну і виробничо-господарську структуру і характеризується сукупністю властивих кожній з них особливостей: площею земельних угідь, на яких вона розміщена; чисельністю проживаючих і зайнятими у виробництві чи обслуговуванні людей; обсягами і структурою виробництва; розвитком соціальної і виробничої інфраструктури; формою зайнятості проживаючих на ній та іншими рисами». Межі сільських територій - селища, села, хутори, односімейні та інші жилі утворення. Село - соціально-побутовий, а також виробничий осередок, адміністративний і соціально-культурно-побутовий центр, своєрідна «столиця» кожної даної сільської території [30, с. 6-7]

А. В. Петриков	Сільські території – це «... населені території поза містами ...» [16, с. 123]
Статистичний щорічник	Сільська місцевість - території сіл [5, с. 323]. Інформація щодо сільської місцевості включає лише дані, які стосуються сіл. До сільського населеного пункту відносять тип поселення, жителі якого зайняті переважно у сільському господарстві
І. В. Прокопа	Термін «сільські території» використовують для позначення сільської місцевості, як частини природно-економічних, адміністративно-територіальних утворень країни, що є ресурсною базою для сільського господарства та розвивається з ним у тісному зв'язку [21, с. 50-51]
М. Й. Малік	Трактує «сільську територію» як «історично сформовану в історично визначених межах системну сукупність, що поєднує в собі організаційно-територіальну (село, район) і територіальну-функціональну приналежність (виробництво, переробка, реалізація) сільськогосподарської продукції» [9, с. 53]
О. І. Павлов	Сільська територія - це територіальна одиниця самоуправління, що діє в рамках закону, заснована на історичному досвіді, традиціях господарювання, що об'єднує територіальну громаду з метою вирішення проблем і сприяння розвитку території [12]
Український радянський енциклопедичний словник	Село тип поселення, жителі якого зайняті в основному в сільському господарстві, як адміністративний і господарський центр сільськогосподарських підприємств. До сільських населених пунктів зараховують частину районних центрів, а також станційні селища, шляхові ділянки, селища лісгоспів тощо [29, с. 187]
Новий тлумачний словник української мови	Село - населений пункт (звичайно, великий) не міського типу, жителі якого займаються переважно обробіткою землі [10, с. 175]

Джерело: Сформовано авторами.

Узагальнення наукових думок показує, що й нині продовжують існувати неоднозначні категорійні трактування поняття «сільська територія». Акцент спрямовується на сільськогосподарську специфіку господарювання на таких територіях.

Складність управління сільськими територіями посилюється їх природною специфікою, що визначається залежністю господарської діяльності від природно-кліматичних умов, природних ресурсів і, передусім, від якості землі як головного засобу виробництва; уповільненим оборотом капіталу, нерозвиненістю аграрного ринку, незавершеністю технологічного циклу. На цій підставі сільські території можна віднести до соціальних систем, які характеризуються непередбаченістю розвитку, відкритістю, невірноваженістю та нестабільністю [14].

Як засвідчує І. В. Сембай, розвиток аграрного сектору економіки виступає одним з основних чинників стабілізації соціально-економічних відносин як у регіонах, так і в країні загалом [23].

За М. В. Смушак: «Проблема розвитку сільських територій існує в більшості країн світу, в тому числі високорозвинених. Однак, на відміну від України, вона в них, по-перше,

вирішується вже давно, а по-друге, становленню та функціонуванню сільських територій України притаманні особливі, не характерні для інших країн і регіонів риси» [24].

У Положенні про Міністерство аграрної політики та продовольства України зазначено, що серед основних завдань Мінагрополітики – забезпечення розвитку сільських територій. Проте на практиці профільне міністерство більше працює у напрямку реалізації аграрної політики.

Державною регіональною політикою у свою чергу займається Міністерство розвитку громад та територій України [11].

Указом Президента України «Про Концепцію державної регіональної політики» від 25 травня 2001 р. № 241/2001 запроваджено інституційні аспекти розвитку регіональної політики, в якій її головна мета визначена як створення умов для динамічного, збалансованого соціально-економічного розвитку України та її регіонів, підвищення рівня життя населення, забезпечення додержання гарантованих державою соціальних стандартів для кожного її громадянина незалежно від місця проживання, а також поглиблення процесів ринкової трансформації на основі підвищення ефективності використання

потенціалу регіонів та дієвості управлінських рішень, удосконалення роботи органів державної влади та органів місцевого самоврядування [20].

Ця ж мета була сформулювала дещо поіншому в Державній стратегії регіонального розвитку на період до 2015 р., а саме як визначення ключових проблем регіонального розвитку, пріоритетів державної регіональної політики з точки зору загальнонаціональних потреб та інтересів. Далі, після завершення строку реалізації Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 р., затверджено Державну стратегію регіонального розвитку на період до 2020 р., де стратегічною метою реалізації державної регіональної політики визначено, як і в попередньо розглянутому Указі Президента, створення умов для динамічного, збалансованого розвитку регіонів України з метою забезпечення соціальної та економічної єдності держави, підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів, активізації економічної діяльності, підвищення рівня життя населення, додержання гарантованих державою соціальних та інших стандартів для кожного громадянина незалежно від місця проживання. Стратегія була спрямована на визначення завдань та інструментів для розв'язання соціальних проблем, підвищення рівня економічного потенціалу територій, продуктивності їх економіки, прибутковості бізнесу та доходів населення і, як наслідок, створення умов для загального підвищення соціальних стандартів, якості життя та розвитку бізнес-середовища [18]. Постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки» прийнято Державну стратегію регіонального розвитку на 2021-2027 рр. Стратегічним баченням регіонального розвитку та держави в цілому відповідно до згаданого нормативно-правового акта є створення достатніх умов для комфортно проживання, самореалізації та розвитку громадян, підвищення якості їх життя у кожному регіоні. Стратегічна мета державної регіональної політики до 2027 р. досягається на основі трьох стратегічних цілей: формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпечовому та просторовому вимірах; підвищення рівня конкурентоспроможності

регіонів; розбудова ефективного багаторівневого врядування [17].

В Європі завдання розвитку сільських територій зазвичай покладається безпосередньо на місцеве самоврядування на місцях, де першочергова роль належить забезпеченню рівня добробуту сільських жителів і доходів місцевих бюджетів через сільськогосподарське виробництво [23]. Селянину відводиться роль важливого суб'єкта суспільства, тому кризь призму цього виникає необхідність поліпшення соціально-психологічного клімату на селі, подолання невпевненості сільського населення у кращому майбутньому, а також відновлення його довіри до влади [12].

При цьому Т. О. Козир доходить висновку, що розвиток сільської території передбачає насамперед забезпечення можливостей власних громадян задовольнити свої запити та потреби на території своєї громади, не виїжджаючи за її межі, або у окремих випадках виїжджаючи на короткий час, тобто без зміни місця постійного проживання [6].

Вітчизняні науковці у своїх дослідженнях узагальнюють сталий розвиток сільських територій як розвиток села, за якого відбувається зростання сільської економіки, не зменшується чисельність населення, збільшується тривалість життя, відбувається повна і продуктивна зайнятість працездатного населення, зростає загальний рівень і поліпшується якість життя на сільських територіях. І все це відбувається з мінімальним впливом на навколишнє середовище, тобто передбачено ошадливе використання та відтворення природно-ресурсного потенціалу таких територій.

Важливим аспектом організації розвитку сільських територій визнано об'єднання державних, регіональних і місцевих фінансових, матеріальних та інших зусиль і можливостей, що узгоджуватимуть і цілеспрямовано регулюватимуть свої дії, а також виконуватимуть взяті на себе завдання у визначені терміни та у встановлених обсягах.

Традиційно розвиток сільських територій в Україні пов'язується, що зазначено вище, із сільськогосподарською діяльністю. Тому в сучасних умовах трансформації сільського господарства вирішення проблем аграрного сектору може стати своєрідним рушієм подолання занепаду сільських територій.

Висновки. Як встановлено, розглянуті визначення поняття «сільська територія»

узагальнено-збірні, з акцентом або на сільськогосподарський напрям діяльності цих територій, або розглядаються в аспекті економічного, екологічного, соціального та енергетичного забезпечення, в умовах адміністративно-територіального утворення. В основному у визначенні поняття «сільські території» передбачають складну багатофункціональну біоекологічну, природну, територіально соціально-економічну й виробничо-господарську систему з властивими їй кількісними, структурними, природними та іншими характеристиками. Тобто, зважаючи на думки вчених, доходимо висновку, що сільську територію не можна розглядати лише як територіальну одиницю відокрем-

лено від галузі сільського господарства. Тут також мають враховуватися історія формування, сільське населення, яке проживає і працює на ній та виробничі (переробні) потужності, інфраструктурні об'єкти тощо. На нашу думку, сільська територія – це територія, що знаходиться поза міськими населеними пунктами, має чіткі просторово-адміністративні межі, історичний досвід, традиції і культуру, включає в себе наявні на ній природні й людські ресурси, соціальну інфраструктуру, виробничі (переробні) потужності та характеризується притаманною лише їй переважно аграрною виробничо-господарською системою.

Список бібліографічних посилань

1. Malik M., Shpykuliak O., Nepochatenko O., (...), Ptashnyk S., Tretiakova, S. Formation of effective organizational and economic environment of innovative support of enterprise competitiveness in Ukraine. Proceedings of the 33rd International Business Information Management Association Conference, IBIMA 2019: Education Excellence and Innovation Management through Vision 2020. 33rd IBIMA Conference: 10-11 April, 2019. Granada, Spain. Editor Khalid S. Soliman. 2019. P. 332-342 (Scopus)
2. Shpykuliak Olexandr, Bilokinna Ilona. "Green" cooperatives in the formation of an institutional mechanism of development of alternative power engineering in the agrarian sector of the economy. *Baltic Journal of Economic Studies*. Riga: Publishing House "Baltija Publishing" 2019. Vol. 5. N 2. P. 249-255. <http://doi.org/10.30525/2256-0742/2019-5-2-249-255> (Web of Science).
3. Shpykuliak O., Sakovska O. Agricultural cooperation as an innovation for rural development. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2020. Vol. 6. № 3. P. 183-189. <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2020-6-3-183-889>.
4. Важинський Ф. А. Пріоритетні напрями розвитку сільських територій України (Аналітична записка). URL : <http://ird.gov.ua/irdp/e20170202.pdf> (дата звернення: 03.08.2021).
5. Статистичний щорічник. Івано-Франківщина, Україна, світ / за ред. М. М. Калімбровського. Івано-Франківськ, 2005. 590 с.
6. Козир Т. О. Практичні аспекти стратегічного планування розвитку сільських територій. *Теорія та практика державного управління*. 2009. Вип. 3. С. 307-314. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Trpu_2009_3_46
7. Магійович Р. І. Стан, проблеми та перспективи розвитку сільських територій Західного регіону України. URL : http://www.rusnauka.com/16_NPRT_2014/Economics/12_171049.doc.htm (дата звернення: 03.08.2021).
8. Мазур А. Г., Дмитрик О. В. Господарства населення як економічна категорія та суб'єкт облаштування сільських територій. *Економіка. Фінанси. Менеджмент*. 2016. №11. URL: <http://efm.vsau.org/files/pdfa/3392.pdf>
9. Малік М. Й. До питання сталого розвитку сільських територій. *Економіка АПК*. 2008. № 5. С. 51-58.
10. Новий тлумачний словник української мови. У 4-х т. Т. 4. Київ : Аконіт, 1998. 941 с.
11. Офіційний сайт Міністерства розвитку громад та територій України. URL : <https://www.minregion.gov.ua/about/> (дата звернення: 03.08.2021).
12. Павлов О. І. Сільські території як об'єкт наукового дослідження. *Державне будівництво*. 2006. № 1. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/ejournals/DeBu/2006-1/doc/1/04.pdf> (дата звернення: 03.08.2021).

References

1. Malik, M., Shpykuliak, O., Nepochatenko, O., Ptashnyk, S., Tretiakova, S. (2019). Formation of effective organizational and economic environment of innovative support of enterprise competitiveness in Ukraine. *Proceedings of the 33rd International Business Information Management Association Conference, IBIMA 2019: Education Excellence and Innovation Management through Vision 2020. 33rd IBIMA Conference*. (pp. 332-342). Spain : Granada [In English]
2. Shpykuliak, O. & Bilokinna, I. (2019). "Green" cooperatives in the formation of an institutional mechanism of development of alternative power engineering in the agrarian sector of the economy *Baltic Journal of Economic Studies*, 2, vol. 5 pp. 249-255 [In English]. <http://dx.doi.org/10.30525/2256-0742/2019-5-2-249-255>.
3. Shpykuliak, O. & Sakovska, O. (2020). Agricultural cooperation as an innovation for rural development. *Baltic Journal of Economic Studies*, 3, vol. 6 pp. 183-189 [In English]. <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2020-6-3-183-889>.
4. Vazhynskiy, F.A. Priorityetni napriamy rozvytku silskykh terytorii Ukrainy (Analitichna zapyska) [Priority areas of development of rural areas of Ukraine (Analytical note)]. Retrieved from: <http://ird.gov.ua/irdp/e20170202.pdf> [In Ukrainian].
5. Kalimbrovskui, M.M., et al. (2005). Ivano-Frankivshchyna, Ukraina, svit (Statystychnyi shchorichnyk) [Ivano-Frankivsk, Ukraine, the world (Statistical Yearbook)]. *Holovne upravlinnia statystyky v Ivano-Frankivskii oblasti* [In Ukrainian].
6. Kozyr, T.O. (2009). Praktychni aspekty stratehichnoho planuvannya rozvytku silskykh terytorii [Practical aspects of strategic planning of rural development] . *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia*, 3 (26). Retrieved from : <http://www.nbuv.gov.ua/> [In Ukrainian].
7. Mahiiovych, R.I. Stan, problemy ta perspektyvy rozvytku silskykh terytorii Zakhidnoho rehionu Ukrainy [State, problems and prospects of rural development of the Western region of Ukraine]. Retrieved from: http://www.rusnauka.com/16_NPRT_2014/Economics/12_171049.doc.htm [In Ukrainian].
8. Mazur, A.H. & Dmytryk, O.V. (2016). Hospodarstva naselennia yak ekonomichna katehoriia ta subiekt oblashtuvannia silskykh terytorii [Households as an economic category and the subject of rural development]. *Ekonomika. Finansy. Menedzhment*, 11. Retrieved from: <http://efm.vsau.org/files/pdfa/3392.pdf> [In Ukrainian].
9. Malik, M.Yo. (2008). Do pytannia staloho rozvytku silskykh terytorii. [On the issue of sustainable development of rural areas]. *Ekonomika APK*, 5, pp. 51-58 [In Ukrainian].
10. Novyi tлумачnyi slovnyk ukraïnskoi movy [New explanatory dictionary of the Ukrainian language]. (Vols. 1-4). (1998). Kyiv : Akonit [In Ukrainian].

13. Павлов О. І. Теоретико-методологічні засади сучасної парадигми управління сільськими територіями. URL : <http://academy.gov.ua/ej/ej2/txts/region/05poiust.pdf> (дата звернення: 03.08.2021).
14. Павлов О. Сільські території: теоретико-методологічні засади дослідження. URL : <http://history.org.ua/JournALL/regions/3/5.pdf> (дата звернення: 03.08.2021).
15. Перспективні форми організації господарської діяльності на селі : наукова доповідь / Ю. О. Лупенко, О. Г. Шпикуляк, В. Я. Месель-Веселяк та ін. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2019. 114 с.
16. Петриков А. В. Проблемы и перспективы устойчивого развития сельских территорий России. *Економіка АПК*. 2005. № 4. С. 123-128.
17. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки : Постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695. URL : https://ips.ligazakon.net/document/KP200695?an=185&ed=2020_08_05 (дата звернення: 03.08.2021).
18. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2014 р. № 385. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF#Text> (дата звернення: 03.08.2021).
19. Про затвердження Положення про Міністерство аграрної політики та продовольства України : Постанова Кабінету Міністрів України від 25 листопада 2015 р. № 1119. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1119-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 03.08.2021).
20. Про Концепцію державної регіональної політики : Указ Президента України від 25 травня 2001 р. № 341/2001. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/341/2001#Text> (дата звернення: 03.08.2021).
21. Прокопа І. Сільські території України: дослідження і регулювання розвитку. *Економіка України*. 2007. № 6. С. 50-59.
22. Розвиток сільських територій України / за ред. О. Г. Осауленка Київ : ІВЦ Держкомстату України, 2006. 751 с.
23. Сембай І. В. Функціонування сільськогосподарських підприємств у контексті розвитку сільських територій : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.00.04. Львів, 2008. 20 с.
24. Смушак М. В. Сільські території як соціально-економічна категорія. *Агроінком*. 2006. № 2. С. 106-110.
25. Смушак М. В. Організація системного розвитку сільських територій регіону : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: 08.00.05. Ужгород, 2009. 19 с.
26. Талавиря М. П. Заходи підтримки економічного розвитку сільських територій. *Агроінком*. 2006. № 2. С. 110-113.
27. Талавиря М. П. Розвиток сільських територій на заходах сталості. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка*. 2016. № 1(47) . Т.2. С. 146-150.
28. Термоса І. О. Формування сталого розвитку сільських територій. URL : <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/4545/2/dysertaciatermosa.pdf> (дата звернення: 03.08.2021).
29. Український радянський енциклопедичний словник : у 3-х т. Київ : Гол. ред. УРЕ, 1987. Т. 3. 736 с.
30. Юрчишин В. В. Сільські території як системоутворюючі фактори розвитку аграрного сектора економіки. *Економіка АПК*. 2005. № 3. С. 6-7.
11. Ofitsiyni sait Ministerstva rozvytku hromad ta terytorii Ukrainy [Official site of the Ministry of Development of Communities and Territories of Ukraine]. Retrieved from : <https://www.minregion.gov.ua/about/> [In Ukrainian].
12. Pavlov, O.I. (2006). Silski terytorii yak ob'ekt naukovoho doslidzhennia. [Rural areas as an object of scientific research]. *Derzhavne budivnytstvo*. (Vol. 1). Retrieved from : <http://www.nbuv.gov.ua/ejournals/DeBu/2006-1/doc/1/04.pdf> [In Ukrainian].
13. Pavlov, O.I. Teoretyko-metodolohichni zasady suchasnoi paradyhmy upravlinnia silskymy terytoriiamy [Theoretical and methodological principles of the modern paradigm of rural management]. Retrieved from : <http://academy.gov.ua/ej/ej2/txts/region/05poiust.pdf> [In Ukrainian].
14. Pavlov, O. Silski terytorii: teoretyko-metodolohichni zasady doslidzhennia [Rural areas: theoretical and methodological principles of research]. Retrieved from : <http://history.org.ua/JournALL/regions/3/5.pdf> [In Ukrainian].
15. Lupenko, Yu.O., Shpykuliak, O.H., Mesel-Veseliak, V.Ya. (2019). Perspektyvni formy orhanizatsii hospodarskoi diialnosti na seli: naukova dopovid [Perspective forms of organization of economic activity in the countryside: scientific report]. Kyiv : NNTs «IAE» [In Ukrainian].
16. Petrykov, A.V. (2005). Problemy i perspektyvy ustoichyvoho rozvytyia selskykh terrytorii Rossyy [Problems and prospects of sustainable development of rural areas of Russia]. *Економіка АПК*, 4, pp. 123-128 [In Ukrainian].
17. Pro zatverdzhennia Derzhavnoi stratehii rehionalnoho rozvytku na 2021-2027 roky : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 05.08.2020 # 695 [On approval of the State Strategy for Regional Development for 2021-2027: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of August 5, 2020 No. 695]. Retrieved from : https://ips.ligazakon.net/document/KP200695?an=185&ed=2020_08_05 [In Ukrainian].
18. Pro zatverdzhennia Derzhavnoi stratehii rehionalnoho rozvytku na period do 2020 roku : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 06.08.2014 # 385 [On approval of the State Strategy for Regional Development until 2020: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of August 6, 2014 No. 385]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF#Text> [In Ukrainian].
19. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Ministerstvo ahrarnoi polityky ta prodovolstva Ukrainy : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 25.11.2015 # 1119 [On approval of the Regulation on the Ministry of Agrarian Policy and Food of Ukraine: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of November 25, 2015 No. 1119]. Retrieved from : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1119-2015-%D0%BF#Text> [In Ukrainian].
20. Pro Kontseptsiiu derzhavnoi rehionalnoi polityky : Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 25.05.2001 # 341 [On the Concept of State Regional Policy: Decree of the President of Ukraine of May 25, 2001 No. 341/2001]. Retrieved from : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/341/2001#Text> [In Ukrainian].
21. Prokopa, I. (2007). Silski terytorii Ukrainy : doslidzhennia i rehuliuвання rozvytku [Rural areas of Ukraine: research and regulation of development]. *Економіка України*, 6, pp. 50-59 [In Ukrainian].
22. Rozvytok silskykh terytorii Ukrainy (2006). [Development of rural territories of Ukraine] O. H. Osaulenko (Ed.). Kyiv : IVTs Derzhkomstatu Ukrainy [In Ukrainian].
23. Sembai, I.V. (2008). Funktsionuvannia silskohospodarskykh pidpriemstv u konteksti rozvytku silskykh terytorii [Functioning of agricultural enterprises in the context of rural development]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Retrieved from : <http://samzan.ru/156821> [In Ukrainian].
24. Smushak, M.V. (2006). Silski terytorii yak sotsialno-ekonomichna katehoriia [Rural areas as a socio-economic category]. *Ahroinkom*, 2, pp. 106-110 [In Ukrainian].
25. Smushak, M.V. (2009). Orhanizatsiia systemnoho rozvytku silskykh terytorii rehionu [Organization of systemic development of rural areas of the region]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Retrieved from : <http://80.92.225.156/OpacUnicode/index.php?url=/notices/index/IdNotice:547791/> [In Ukrainian].

26. Talavyria, M.P. (2006). Zakhody pidtrymky ekonomichnoho rozvytku silskykh terytorii [Measures to support the economic development of rural areas]. *Ahroinkom*. 2006, 2, pp. 110-113 [In Ukrainian].
27. Talavyria, M.P. (2016). Rozvytok silskykh terytorii na zasadakh stalosti [Development of rural areas on the basis of sustainability]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriya «Ekonomika»*, 1(47), pp. 146-150 [In Ukrainian].
28. Termosa, I.O. (2017). Formuvannya staloho rozvytku silskykh terytorii [Formation of sustainable development of rural areas]. Retrieved from : <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/4545/2/dysertaciyaTermosa.pdf> [In Ukrainian].
29. Ukrainskyiadianskyi entsyklopedychnyi slovnyk: u 3 t [Ukrainian Soviet encyclopedic dictionary: 3 vols.]. Tom 3. Kyiv: Hol. red. URE [In Ukrainian].
30. Yurchyshyn, V.V. (2005). Silski terytorii yak systemoutvoriuiuchi faktory rozvytku aharnoho sektora ekonomiky [Rural areas as system-forming factors in the development of the agricultural sector of the economy]. *Ekonomika APK*, 3, pp. 123-128 [In Ukrainian].

Bezhenar I. M., Mamchur V. A., Malik L. M., Hermaniuk N. V., Demchenko O. V. Theory of essence of the definition "rural areas"

The purpose of the article is to deepen the theoretical and substantiation of methodological provisions for defining the concept of "rural areas".

Research methods. It has been used general and unique methods, including theoretical generalization and dialectical methods of cognition of processes and phenomena (specifying the categorical-conceptual apparatus), monographic (analysis of the evolution of scientific achievements to define and interpret the category of "rural areas"), abstract-logical formulation of conclusions), comparative analysis (identified basic approaches to the interpretation of economic concepts from the administrative, resource, systemic, territorial point of view), empirical (for a comprehensive assessment of definitions).

Research results. The relevance of theoretical research of rural areas is substantiated. The approaches of different authors to the interpretation of the economic category "rural areas", transformations in economic research, identification of patterns and socio-economic nature of the origin of approaches to their performance, and summarize the research results to determine this definition. Based on the analysis, several scientific and methodological approaches are singled out, particularly territorial, spatial, structural, systemic and multicriteria. Based on these definitions, we formulated the author's definition.

Scientific novelty. Theoretical provisions on the definition of "rural area" have been further developed. The author's view of the essence of this concept is formulated, and its components are singled out, according to which their spatial and economic definition can be given.

Practical significance. Proposals have been made to interpret the category "rural area". The results of the study can be taken into account in determining the priority areas and prospects for the development of individual regions and will contribute to the development of new effective strategies and programs to ensure the economic potential of the rural regions to develop their infrastructure and create appropriate conditions for rural self-realization. Tabl.: 2. Refs.: 30.

Keywords: rural development; rural areas; decentralization; strategy; rural area; rural population; settlement; human potential; agriculture; space.

Bezhenar Inna Mykolaivna - candidate of economic sciences, senior research fellow of the department of entrepreneurship, cooperation and agro-industrial integration, National Scientific Centre "Institute of Agrarian Economics" (10, Heroiv Oborony St., Kyiv, 03127)

E-mail: Inna_Bezhenar@ukr.net

ORCID iD <https://orcid.org/0000-0002-4584-9062>

Mamchur Volodymyr Anatoliiovych - doctor of economic sciences, deputy director for research and innovation, National Scientific Centre "Institute of Agrarian Economics" (10, Heroiv Oborony St., Kyiv, 03127)

E-mail: mamchur111@ukr.net

ORCID iD <https://orcid.org/0000-0003-1300-3633>

Malik Larisa Mykolaivna - candidate of economic sciences, senior research fellow, leading research fellow of the department of entrepreneurship, cooperation and agro-industrial integration, National Scientific Centre "Institute of Agrarian Economics" (10, Heroiv Oborony St., Kyiv, 03127)

E-mail: larisa_malik@ukr.net

ORCID iD <https://orcid.org/0000-0001-6020-7335>

Hermaniuk Nataliia Volodymyrivna - candidate of economic sciences, senior lecturer at the department of agricultural management and marketing, Vinnytsia National Agrarian University (3, Soniachna St., Vinnitsa, 21008)

E-mail: natagermanjuk@gmail.com

ORCID iD <https://orcid.org/0000-0001-9676-1127>

Demchenko Olena Vitaliyivna - research fellow of the department of entrepreneurship, cooperation and agro-industrial integration, National Scientific Centre "Institute of Agrarian Economics" (10, Heroiv Oborony St., Kyiv, 03127)

E-mail: helrus@ukr.net

Беженар И. Н., Мамчур В. А., Малик Л. Н., Германюк Н. В., Демченко Е. В. Теория сущности дефиниции «сельские территории»

Цель статьи - углубить теоретические и обосновать методологические положения по определению понятия «сельские территории».

Методика исследования. Используются общенаучные и специальные методы, в частности: теоретического обобщения и диалектического познания процессов и явлений (при уточнении категориально-понятийного аппарата); монографический (анализ эволюции научных достижений по определению и трактовке категории «сельские территории»);

абстрактно-логический (формулировка выводов); сравнительного анализа (определены основные подходы, касающиеся толкования экономического понятия с административной, ресурсной, системной, территориальной точек зрения); эмпирический (относительно комплексной оценки определений).

Результаты исследования. Обоснована актуальность теоретического исследования сельских территорий. Проанализированы подходы разных авторов к толкованию экономической категории «сельские территории», трансформации в экономических исследованиях; выявлены закономерности и социально-экономическая природа происхождения подходов к их толкованию, обобщены результаты исследований относительно определения данной дефиниции. На базе анализа выделен целый ряд научно-методических подходов, в том числе территориальный, пространственный, структурный, системный и многокритериальный, на основе которых сформулировано авторское определение.

Элементы научной новизны. Приобрели дальнейшее развитие теоретические положения, касающиеся определения «сельская территория». Сформулирован авторский взгляд на сущность данного понятия и выделены его составляющие, по которым можно дать их пространственное и экономическое определение.

Практическая значимость. Внесены предложения по трактовке категории «сельская территория». Результаты исследования могут быть учтены при определении приоритетных направлений и перспектив развития отдельных регионов и будут способствовать разработке новых эффективных стратегий и программ, призванных обеспечить формирование экономического потенциала сельских территорий с целью развития их инфраструктуры и создания надлежащих условий самореализации сельского населения. Табл.: 2. Библиогр.: 30.

Ключевые слова: сельское развитие; сельские территории; децентрализация; стратегия; сельская местность; сельское население; населенный пункт; человеческий потенциал; сельское хозяйство; пространство.

Беженар Инна Николаевна – кандидат экономических наук, старший научный сотрудник отдела предпринимательства, кооперации и агропромышленной интеграции, Национальный научный центр «Институт аграрной экономики» (03127, г. Киев, ул. Героев Оборона, 10)

E-mail: Inna_Bezhenar@ukr.net

ORCID iD <https://orcid.org/0000-0002-4584-9062>

Мамчур Владимир Анатольевич – доктор экономических наук, заместитель директора по научно-инновационному обеспечению, Национальный научный центр «Институт аграрной экономики» (03127, г. Киев, ул. Героев Оборона, 10)

E-mail: mamchur111@ukr.net

ORCID iD <https://orcid.org/0000-0003-1300-3633>

Малик Лариса Николаевна – кандидат экономических наук, старший научный сотрудник, ведущий научный сотрудник отдела предпринимательства, кооперации и агропромышленной интеграции, Национальный научный центр «Институт аграрной экономики» (03127, г. Киев, ул. Героев Оборона, 10)

E-mail: larisa_malik@ukr.net

ORCID iD <https://orcid.org/0000-0001-6020-7335>

Германюк Наталия Владимировна – кандидат экономических наук, старший преподаватель кафедры аграрного менеджмента и маркетинга, Винницкий национальный аграрный университет (21000, г. Винница, ул. Солнечная, 3)

E-mail: natagermanjuk@gmail.com

ORCID iD <https://orcid.org/0000-0001-9676-1127>

Демченко Елена Витальевна – научный сотрудник отдела развития предпринимательства, кооперации и агропромышленной интеграции, Национальный научный центр «Институт аграрной экономики» (03127, г. Киев, ул. Героев Оборона, 10)

E-mail: helrus@ukr.net

Стаття надійшла до редакції 28.10.2021 р.

Фахове рецензування: 12.11.2021 р.

Бібліографічний опис для цитування:

Беженар І. М., Мамчур В. А., Малік Л. М., Германюк Н. В., Демченко О. В. Теорія сутності дефініції «сільські території». *Економіка АПК*. 2021. № 12. С. 45 — 54. <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202112045>

Bezhenar, I.M., Mamchur, V.A., Malik, L.M., Hermaniuk, N.V. & Demchenko, O.V. (2021). Teoriia sutnosti definitsii «silski terytorii» [Theory of essence of the definition "rural areas"]. *Ekonomika APK*, 12, pp. 45 — 54 [In Ukrainian]. <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202112045>

* * *